

ENNES, CLAS LUDVIG

Tankar om wecko-skrifter. =Anon=.
Stockholm, tryckt hos Lorentz Ludwig
Grefing 1755.

1755

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

ENNES, C. L.
EXA

Viii Sv.
Hist.
(Pr)
1700-1829
1755

Tankar
Om
Seko-Skrifter.

af Claes Ludvig Ennes

Stockholm,
Tryckt hos LORENTZ LUDWIG GREFING
1755.

V. B. på Polernik

❧ ❧

Sp, Skalde-Gudinna, gif krafter och mod!
Nu gäller det wist på at rimma:
Jag ryser och darrar i hela min blod
För denna förskräckliga timma.

Tänk, om Hippocrenen til olycka wor,
Just nu för mig arma tillstoppad;
Då stod jag der wacker bland Nymphernas Chor,
Om fjädren ej deri blef doppad.

❧*❧ ❧*❧

Det är intet barnlek at tala så högt,
Så heter vårt Swerge skall hbrat;
Sen hon blitt så Präsen så går det wist trögt,
Att nöja det Allmenna örat:

Men Guden Apollo, så heter wist han,
Som alla Wett-dyrkare wörda,
Han har mig befakt det, jag måste deran
Med tålmod draga min bbrda.

✻✻✻ ✻✻✻

En dag war det solsken, som ofta sker dåt,
 Och Phoebus han trädde ur salen;
 Så härligt förgylde han skogar och flät,
 Att strålarna gnistra i dalen:
 Straxt sömnenes skuggor försvan från min syn,
 Jag glömdde båd dwala och drömmar;
 Jag skåda hur Solen han förde i skyn
 Med eldröda lysande tömmar.

✻✻✻ ✻✻✻

Ach! tänkte jag, snart i fertusende år
 Har denne Stiern-Herren måst löpa,
 Att skänka oss Sommar, Höst, Winter och Wår,
 Som annars man aldrig får köpa.
 Han är ju i synen så swettig och röd,
 Som han der arbetar för andra,
 Och sielf ej förtjänar den minsta bit bröd,
 För alt det han trågit måst wandra.

Så plår man ju icke just utan nån vinst
 Sig möda för andra på jorden:
 Här sker det, at den som har mödat sig minst,
 Sätts snarast wid Lyckones bordn.
 Dock den bör ej neka at söka sitt gagn,
 Som hjernan för andra wil bråka:
 Hvem wille wäl skinka sin nästa i wagn,
 At blott för sin möda få åka?

I dessa och flera små griller jag stod,
 I fönstret at Solen betrakta:
 All luften war skär som den klaresta flod,
 Och windarna fdrde hel sakta.
 Men Himmel! huru kort är wår glädje och hopp?
 Snart ändas de frögdfulla stunder:
 I blinken jag wåktes från stillheten opp
 Af knallande blygter och dunder.

Jag

Jag håpna i början, och undra hwar från
Så hisseligt buller utstötte ;
Straxt hördes et angenämt susande dån,
En Nympf mina ögon då mötte:
Hon swäfwade i lusten och sakta flög ned,
Steg in i min jordläga gråtta:
Helt wänliger efter sin wanliga sed
Och fågna mig öfwer all måtta.

Nå, tänkte jag, får jag nu Ingla-visit?
Den hedern ej hånder oss ofta:
Hon kom, som jag tror, i sin hwardags habit
Uti en grön sidenstygs kofta.
Förskräcks icke för mig, straxt började hon:
Man kallat mig En af de Nio,
Poeterne wörda min höga person,
Så ofta de ropa på Clio.

Swad Clio? jag swarad': Och höglårda Må!

(Mamsell lär hon ej wilja beta,)

Swad skull' hon wäl årna på denna wår D?

Gudinna, det lyster mig weta:

Hur mången hjertklämder, fdrstoppad Poet

Förgåfwes har ropadt på Eder?

Och mig, som af ingen rim-feber just wet,

I sielfmant tåks gdra den heder.

Inbilla Er, sad' hon, at detta är drdm;

Ty waken mig ingen får sköda:

Och ären I nu om Er wettlystnad öm,

Så låt mig i detta få råda!

Wåd tanka, inbildning, och hela Er själ,

Jag hastigt wil lösa från Kroppen,

Alt uppå Parnassen helt skadlöst och wäl

Uplysta til öfwersta toppen.

Full.

Fullbordan af löftet jag genast nu sief,
 I ögnblicket stod jag på berget:
 Så högbredstad jag nu bland Nympherna gick,
 Som trots någon Sprätthöf i Sverget!
 Här fants, alt hvad Wären kan hysa för pragt
 Med täckaste skogar af lager,
 Af grönskande ångar den skönaste tract,
 Som trots någon öddlig betager.

Jag hinner ej mäta så makalös ort,
 Och hwem kan nu råka Apelles?
 Wid bergshögden stod der en jernfaster port,
 Der första ransakning anställes:
 Waktmästaren dock litet jordisker war,
 Han såg ej så noga på passet;
 Ty den honom troget sitt offer tilbar,
 Fick likwål sin frants på Parnassen.

Här

Här frälade upføre tusendtals lif
Satyrer och all slags Poeter ;
Och stundom de höllo så fastligt kif,
At Gubben Apollo blef heter :
Här klyfdes Ideer, här slipades ord ;
Man hörde en underlig blanning
Af röster, som trätte om himmel och jord,
Och alla de ropa på sanning.

Ja, aldrig nån marknadsplats har jag än sedt
Så forlande, folkrif och mycken:
De sökte här vinna för Lärdom och Wett
Båd pånningar, heder och tycken.
Nu märkte jag först, at just härifrån kom
Den blyt och det dunder jag hörde,
När Clio i början nedsväfwade, som
Til denna Bergsklinten mig förde.

Ty det som på jorden der nedre hos oss
 På papper man skrifwer och bildar,
 Det syntes här uppe som starkaste blöf
 Af styck-skott och wackra lust-eldar:
 Görrn skrifterna tryckas, man förut ju är
 På Pindus med brinnande tankar,
 Och härutaf kommer wäl åfwen, at där
 Så håftigt et bullrande wankar.

Ja, den som här warit, aflåsat sitt skott,
 Och sedan rest hemåt tillbaka,
 Tro intet, de glömden på Berget så brott,
 Hans loford de wiste utstaka;
 Ut samma de Eldar han der hade tändt,
 Tillika med namnet sen brunne;
 Ty war ock ej under, om den man här kändt,
 Man der uti Hedersspår funne.

B

Sag

Jag leddes wid handen af Clio högst opp,
Wid sjelfwa Bergsruggarnes gården:
Der såg jag på en gång all Lärdomens lopp
I hela den Boksyntaxa werlden.
Min Läsare! stadna och hisna med mig,
Att skåda de skriftprydda borden;
Der tusende pennor fullföljde sitt krig,
Tills bläcket det strömma på jorden.

Men straxt mina bgon från Utländske fält
Jag endast til Swerge bortwände;
Och fann med förundran hur artigt och snålt
Man der sina skrifter utsände.
Ach! tänkte jag wid mig: Du huckliga Mord,
Som nu står i lärdaeste Classen:
Förr wistes din styrka i wapen och mord,
Nu lyser ditt namn på Parnassen.

Der.

Deruppe straxt hördes Canon och Musquet,
Så ofta de här disputerä ;
Ty då blef ock tungan af Wisdom så het,
Att elden sig spridde än mera.
Från Upsala, Åbo, från Greifswald och Lund,
Krigssjälsworna flögo i lusten:
Och samningens krukraft man hörde hwar stund,
Ständas af lärda förnusten.

Men mitt uti Swea jag ögna en Stad,
Högborðig och wördig för alla ;
Der Gudarne wistas och hwar en är glad,
Att lyda så snart de befalla:
Der Ceres och Themis, Minerva och Mars,
Sig samla at Lagarna freda,
Der högsta förtienster i Runorna skars,
Att dem sina loford bereda.

Ho känner här icke vårt Stockholm igen,
Den frågdade Staden i Norden?
Swaras grundmurar hysa de ypperste Män,
Som alstras på Swea-Lands jorden
Men aldrig förr wände jag ansigtet dit,
Förrn swärmare slog mig i synen:
Nå, tänkte jag: wilja de skinta så hit?
Hur bäst at jag aktar ögnbrynen.

Nåds intet, sad Clio: Raqueter det är,
Swaras hela lusten så yrer:
Wi hålla det ej för så farligt här,
Det är ju blott *Stockholms Satyrer*.
Så ofta de tryckas der nedre, wi se
Hur tankelden färgorna skifter;
Hållt nu på en Tid, då man funnit at de
Så ymnigt utgifwa *Week-Skrifter*.

Week.

Beck-Skrifter? Hvad hör jag! ge de sådant sten
Här uppe på Pindiska Berget?
Så måtte wist ofta, när lusten är ren,
Du synas lusteldar från Swerget:
Ja, swarade Clio: det märka ock wi
Nern tjugu års tid som man funnit,
Att nästan helt ständigt et fyrwärkeri
Af idel Beck-Skrifter ha brunnit.

Ju längre det warar, ju witrare ljus
I Nordiska hiernor uprinna:
Förr skrefs der helt sällan, och utan alt frus;
Du knapt man at läsat kan hinna:
Och hålst må man tilstå en gyldene Tid
Just nu nti Swea upwaknad;
Ty mången wäl funnit sin räkning derwid,
Att fjädren i loppet ej slaknad.

En muntrande tåflan bland snillrika wett
Är ädel och nyttig för Landet ;
Af sielfwa Afunden man ofta har sett
Hopkuntas det sällaste bandet :
Då skärpes de krafter , upwisas och syns ,
Som annars skull ligga helt slöga ;
Och wett emot wett på den är lystna bryns ,
At lysa för framtidens öga.

Se här, sad hon: hwilka hdgsknande Blos
Til äminne ännu här präla ;
Sen *Argus* den Swänske, han hålsa på oss,
At lasternas sminkhy asmåla :
Här lysa Hans Beck-Årk, här brinner Hans namn,
Här står Han bland Skalderna frönter ;
Det sågnar ock oss, at i Herones samn
Han blifwit på jorden belönter.

Som

Som annorståds Boileau, Hollberg och Svift,
Ha prydt sina fädernes Länder;
Så lyser i Sverige den snillrika drift,
Af hwiken en Argus är känder:
Två solhwarf wi sågen med snillkraft och slit,
Och samningens wapen i bältet
I spetsen framtråda, med owåldug nit,
Att dårskapen drifwa ur tåltet.

Sen såg jag et Stjernbloß i lysande hamn,
Och sann, då jag nogare lette,
Et Gudarnes egen Påstindståres namn,
Som Swenske *Mercurius* hette:
Han flugit kring Swea med tåmmelig kraft,
Och den tidens tycke nog wunnit;
Allt sedan på Pindus sit såte han hast,
Fast ryktet här merndels fbrswunnit

Än Nitet det Swånsta? jo det syntes ock ;
 Des eld tyktes willa upstiga
I jembredd med *Argus*: men felade dock ;
 Ty tankarna wor' et så wiga.
At bjuda til likna den först Skrifwit bras,
 Och först träffat allmenna sinaken ;
Så fåfångt som segla på upbröda haf,
 Sen andra blott lämnadt en wraken.

 Nu sågs ock et litet framglimmande lius,
 Som Skiften, Swånst Sanning, utspridit
Ei war han den sämste i Wittre Måns hus,
 Oit hwilka wi Lagrar ha wridit.
Swånst Orus, i Handlen fans ock wara käck,
 At nyttige tänksätt uttöma ;
Om han Patriotiskt utgiutit sitt bläck,
 Så stelswe de Handlande döma.

Frimurarns beskrifning, gaf ock sina sten
 Så wackra, som andra Romaner;
 Ej tror jag des Orden lär lidit nån mehn
 Til sina forborgade planer:
 Ty intet här rögdes; dock mången just blef
 Af ämnet nyfiken at köpa,
 Och fant sen, at wärket i synnerhet dref,
 En Yngling i äfwentyr löpa.

Sen sågs i en annan fringsflygande Skrift
 En *Banqueroute* Spelares lycka:
 Som swärmat och wisat sin största bedrift,
 At stackars Crediten förtrycka.
 Här syntes ock uppe, som allment togs mot,
 Et Wårk, det ej hedrades litet:
 Det kalla sig wackert: En Swånst Patriot,
 Med samma wålmening som Nitet.

Patricius, gaf wål en liten raquet,

Men slockna i första sin iswer:

GUD wet, hwem som gjorde den Mannen förtret,

Ut han så snart mål-Isber blifwer;

Men Blandade zinnen, som ock wandrat ut,

Ej tröttnadt så hastigt som dånna;

Man wil icke heller nu duska dess slut,

Swars wårde wi alle erkänna.

Nu äntlig'n säg jag från denna min högd.

En Ziervogels lysande wingar,

Hos Nympfherna märkes en allmänner frögd,

Swar'gång Han til dem sig uppsvingar:

Ja, sjelfwe Apollo war icke mislynt,

Ut se i all korthet beskriswas:

De äldre och nyare raraste Nynt,

Samt hwarför, och när de utgifwas.

Jag

✱✱✱ ✱✱✱

Jag säg ännu mera, som glittrade fram
 Af Wisor om bara Ris: Qwister,
 Fdr Allmogens ögon et makalöst fram,
 Som afbildar Qwinmones lister:
 Nog rikt är det ämnet, det tror jag med skäl,
 Dock har det nog skutit i wärten;
 Knapt något förklarats så ymnigt och wäl,
 Som denna bedröfliga texten:

✱✱✱ ✱✱✱

Bäst som man förmoda, at mer ei war qwar
 I detta blod-ämnet at skrifwa,
 Man straxt uppå halsen et Sorge-spel har,
 Som saken å nyo will drifwa:
 Med mera som än icke hunnit til slut,
 Jag tror om fler hus-agor höras:
 Och flere Måns ryggar sku ligga för knut,
 At Boklädan större får gdras.

Här börja ock skymta: En ärliger Swänst,
Hwars glants tyktes redan bebåda,
Att den, som än' aldrig har gordt sig Utländst,
Kan rätt uti denna få skåda:
Hwad sällhet i äran, hwad ära i dygd,
Hwad dygd uti renheten finnes;
Hur rotfast då bleswe wår Nordiska bygd,
Om drift uti systorna winnes?

Uppmärksamma ögon de arken förtjant,
Som redan i dagsljuset humnit;
Och Den, som härtil sina krafter anvårt,
Af nit för det Allmänna brunnit.
Här se wi: Hur Emwåldets ogräs och smolk
Den wackraste säden kan döda;
Då Lagarnas lydnad hos Konung och Folk,
Ger Swåniska Friheten sin föda.

* * * * *

Masquerader, ej sluppit at Omdömen få,
Som rimma sig efter förmåga:
Och Orände Masquen, tycks hurtigt framgå
Med qwickhet at spänna sin båga;
En ärlig Man, hitkom, han talte, fick Swar,
Och Genswaret, länge ej drögde:
Som heller ej swarslöst blef lämnadt. Här war
En strid som nog häftighet rögde.

* * * * *

Det tycks som de krigande sielfwe ha kändt,
Den de uti ifren antasta:
Och syns som de bägge sin båga uppsändt,
At äfwen personerna lasta.
GUD wet deras mening; men sant nog är dät,
At här kommit stora Vers-drifter:
Wårt tidhwarf wist skranta kan nu med all rätt,
Af ymniger årswårt på Skrifter.

Bland andra, här lyste en artiger Bok.

Det *Stockholmske* *Bibliothequet*:

Et Wårk, der ej Sanningen hdlgdes med dok,

Ell tryktes af smickrande sineket.

Hwad wittert, hwad gagnligt af lärdom och wett,

Utkommit och wißt sig med heder;

Man i detta wårket nog tydligt har sedt,

Som alt uti forthet utbreder.

En annan Boksamling för Zushäll och fans,

Som nyttiga redskap uptåkte,

Til hushållnings styrka, förkofran och glans

Och mången ur will-dwalan wåkte.

Den *Nordske Historien*, här åfwen med kraft

På Pindiska hdgden upklifwit:

Den wiße hwad öden som Norden har haft,

Och hwad des Forn-Teknare skrifwit.

Si så, sade Clio: på denna vår skants
För Stockholm nu Jubel - fast firas;
Men tro ej, fast ofta med Titelens glants
Mång halfindrker skrift den utziras,
Att derföre just de bedraga oss här:
Nei sådant wi nog kunna skilja,
Kan hånda på jorden man mer ej begär,
In Folkets wälmenande wilja.

Neu bad jag Apollo, om mölligit wor,
Att Framtidens skrifter uptäcka;
Nei, sad' Han: min slughet är dertil för stor
Att afund i fbrtid upwäcka:
Res nu man tillbaka, och skrif hwad du sedt!
Straxt blef jag i lusten nedsläppter,
Så yr i mitt hufswud, at gerna jag gedt
Tolf Daler för Stahls recepter.

Jag

Jag måste då lyda hwad Gudén mig sagt,
Och tečna de härliga märken,
Som fantš på Parnassen i lysande pragt
Af dese fringwandrande wärken.
De satt wåra Präpar i duskeligt lopp
Och lönat Bok-Tryckares möda;
Herr LOCHNER ock slitigt skår frukterna opp,
Och denna wålsignade grbda.

Min käre Herr LOCHNER, tag denna och mot!
Jag spår Er än flera ark-skårar;
En sådana fiskar gå wål i Er not,
Så länge lektiden nu warar.
Gif detta jag beder, sin allmenna dag,
Och tag man Tolf Styfwer för stycket!
Jag önskar det lyckä at winna behag,
Som det, sig nu skyndar til Trycket.

www.books2ebooks.eu